

”Å gifte seg kan sammenlignes med å lese et teaterprogram lenge etter at en har sett stykket.

Sophia Loren. Italiensk skuespiller.

Litteratur som del av livet

Noen bruker den i livskriser. Andre gråter, ler eller finner svar på eksistensielle spørsmål der.

FILOSOFIKAFÉ

KRISTIANSAND

– Jeg leser fordi det motsatte ville vært umulig, sier fylkesmann Ann-Kristin Olsen.

Ved et panel sitter fire litteraturkjennere og snakker om «Litteraturen og livet», som er temaet under vinterens siste Filosofikafé. Hva betyr litteraturen for livet vårt? Hva gjør forfattere i stand til å trollbinde et stort publikum? Hvilke impulser tilføres vi av lesningen? For Olsen ville ikke livet vært det samme uten bøker.

– Litteratur har gitt meg flere av livets beste stunder. Når jeg leser, føler jeg meg hudløs og med nervene utenpå. Jeg gråter lett og ofte fordi bøker berører meg. Jeg ville ikke vært samme person i dag om jeg ikke hadde lest det jeg har lest, forteller hun.

I DRAMATISK OMVELTNING.

Olsen forteller at hun finner viktige kontraster til jobbens tørre og saklige dokumenter i nettopp litteraturen.

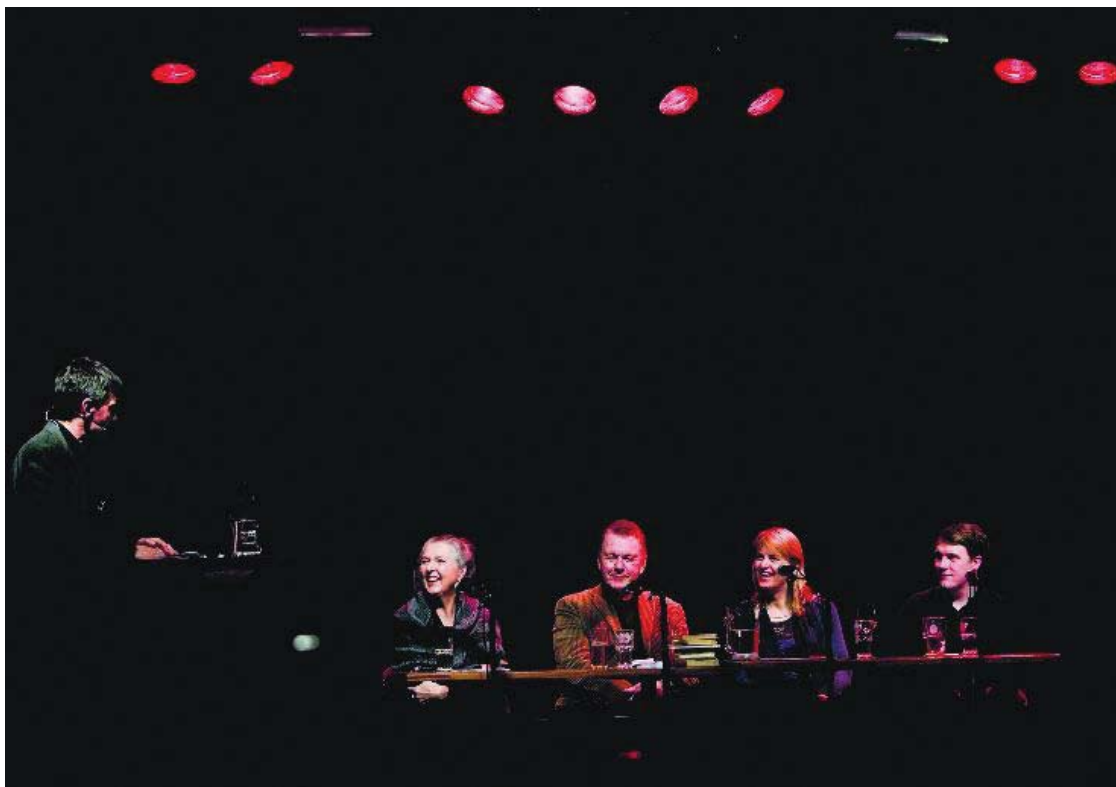
– Det å lese om krevende skjebner gir meg mye. Jeg jobber ofte med saker om ikke er relatert til enkeltskjebner. Litteraturen minner meg på at alt handler om det enkelte menneske og gir meg perspektiver i livet, forteller Olsen.

Lektor og litteraturkritiker Emil Otto Syvertsen brukte derimot litteraturen under sitt livs største endring.

– Midt i livet opplevde jeg en dramatisk omveltning. Jeg var 35 år, etablert med familie og alt, men sto fram som homofil i en tid da dette ikke engang var lovlig. Da fikk jeg hjelp av litteraturen, spesielt av boka «Villskudd» av Gudmund Vindland, som skildret homofil kjærlighet som noe vakkert. Den gjorde at jeg kunne si ja til meg selv, sier han.

– Det er en fin illustrasjon på at litteratur gjør at man aksepterer flere sider i livet. Man skjønner at man ikke er alene, sier Ann-Kristin Olsen.

EKSISTENSIELT. Forfatteren Mirjam Kristensen leste i går kveld fra sin roman «Et rikt liv» fra 2009, som handler om midaldrende Dahlia som lever et ensomt liv, som ikke har noen venner, men overlever gjennom sin lidenskap for litteratur.

OM LITTERATURGLEDE: – Litteratur gjør at man aksepterer flere sider i livet. Man skjønner at man ikke er alene, sier Ann-Kristin Olsen. F.v.: Alf Kjetil Igland, Ann-Kristin Olsen, Emil-Otto Syvertsen, Randi S. Øgrei og Bernhard Ellefsen. FOTO: JON ANDERS SKAU

LESTE FOR PUBLIKUM: Forfatteren Mirjam Kristensen leste i går kveld fra sin roman «Et rikt liv», for de 250 publikummerne på Kick. FOTO: JON ANDERS SKAU

Stipendiat og litteraturkritiker Bernhard Ellefsen mener det eksistensielle er det mest tiltrekkende ved litteraturen.

– Hvorfor leser vi litteratur? Jeg er ikke på jakt etter informasjon og kunnskap i romanene, da leser jeg heller sakprosa eller ser en dokumentar. Det verdifulle ved å lese en god roman er at den kan uttrykke en eksistensiell sannhet. Hva er det å være menneske? Romaner er den beste selvhjelps litteraturen, mener han.

– Er litteratur en kvinnegreie?

spør så Alf Kjetil Igland, komitéleder for Filosofikafeen.

Randi S. Øgrei, direktør i Norsk Bokhandlerforening, svarer:

– Det er bare til dels riktig. Kjønnsforskjellene er i ferd

FAKTA

Filosofikafeens høstprogram

28. september: Om melankoli ved professor Karin Johannisson ved Uppsala Universitet

26. oktober: Tema under arbeid ved religionspsykolog Leif Gunnar Engedal og psykolog Gry Stålsett

30. november: Tema under arbeid ved forfatter Linn Ullmann

med å viskes ut. Også 90 prosent av mennene leser bøker. 93 prosent av oss leste en bok i fjor og Norge er faktisk på verdenstoppen i lesing. Men flere menn leser helst bøker skrevet av menn, mens kvinner leser bøker skrevet av begge kjønn, forteller hun.

HVEM ER FORFATTEREN? Fra salen kommer spørsmålet: – Er det en egen betydning når man vet hvem forfatteren er?

– Det er fristende å svare nei, men det har selvsagt noe å si. Forfatterens personlighet finnes i verket og den historiske konteksten boka er skrevet i er også viktig, sier Ellefsen.

– Ja, når elevene mine leser «Jonas» av Jens Bjørneboe på skolen, vet nesten ingen at han er fra Kristiansand. Da biografien om Bjørneboe kom i fjor, gjorde det også noe med min måte å lese hans bøker på. Og så må vi huske på en bok svært mange leser, men der vi vet lite om hvem forfatteren egentlig er, nemlig Bibelen. Vi tror jo at vi skjønner den også, sier han til humring fra salen.

Så spør Øgrei om man må lese ferdig en bok når man først har begynt.

– Da jeg var ung, var jeg opplært til at det man begynner på skal man fullføre. Nå har jeg lært meg at om boka er uinteressant, lar jeg det heller være, sier Emil Otto Syvertsen.

Tekst: **Anette Os**
anette.os@fvm.no – 38 11 36 57

”Litteratur har gitt meg flere av livets beste stunder. Når jeg leser, føler jeg meg hudløs og med nervene utenpå. Jeg gråter lett og ofte fordi bøker berører meg.

Fylkesmann **Ann-Kristin Olsen**